

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड— ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

STUDENT WELFARE DEPARTMENT

Phone: (02462) 229525

Fax : (02462) 229572

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: dswsrtmun@gmail.com

जा.क्र.वि.क/संवि/दिवस/२०१५-१६/१०३६८-१०७६६

दि. १७/११/२०१५

प्रति,
मा. प्राचार्य, सर्व संलग्नित महाविद्यालये,
मा. संचालक, सर्व शै. संकुले,
प्रस्तुत विद्यापीठ.

विषय : दि. २६ नोव्हेंबर हा दिवस “संविधान दिवस” साजरा करण्याबाबत.

संदर्भ : शासन परिपत्रक क्र.संकीर्ण-११११/(प्र.क्र.१५१/१५)/समन्वय उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय
मुंबई-४०० ०३२ दि. ०७/११/२०१५.

महोदय,

उपरोक्त विषयी आपणास कळविण्यात येते की, वरील संदर्भीय शासन परिपत्रकानुसार व मा. कुलगुरु महोदय यांच्या आदेशान्वये सर्व संलग्नित महाविद्यालये तसेच सर्व शैक्षणिक संकूले प्रस्तुत विद्यापीठ यांनी दि. २६ नोव्हेंबर २०१५ हा दिवस “संविधान दिवस” म्हणून साजरा करावा व सोबत जोडलेल्या शासन परिपत्रकात निर्देशित केल्यानुसार सर्व महाविद्यालयांमध्ये संविधानाच्या प्रास्ताविकेचे सामुहिक वाचन करण्यात यावे, संविधानाबाबत जनजागृती व्हावी म्हणून या दिवशी “संविधान यात्रा” काढण्यात यावी व त्यामध्ये संविधानाची प्रास्ताविका, मूलभूत हक्क, कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या इत्यादी संविधानातील महत्वाची कलमे ठळकरित्या दिसतील असे बॅनर्स, पोस्टर्स वापरावेत,याबाबत निबंध/भित्तीपत्रके/सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात यावे तसेच संविधानाबाबत जनजागृती करणारी व्याख्याने इ. कार्यक्रम आयोजित करण्यात यावेत असे, सुचविले आहे.

तरी सोबत जोडलेल्या शासन परिपत्रकानुसार कार्यवाही करून केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल या विभागास दि. ०२/१२/२०१५ पर्यंत सादर करावा, ही विनंती.

स्वाक्षरीत/—

डॉ.राजेश्वर दुडूकनाळे

संचालक,

विद्यार्थी कल्याण विभाग.

श्री.अजय दर्शनकार,सीस्टीम एक्सपर्ट, सदरील परिपत्रक विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर Circular Regarding “Constitution Day”. या शिर्षकाखाली विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावरील Home page मधील New/Circular-School, Administration सदराअंतर्गत प्रसिध्दिस देण्यात यावे.

विद्यार्थी कल्याण विभाग
म्हा.रा.पी.वा.विद्यापीठ, नांदेड
आयक क्र. 187 दि. 16/11/2015

महाराष्ट्र शासन
क्र.संकीर्ण-११११/(प्र.क्र.१५१/१५)/समन्वय
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- ७ नोव्हेंबर, २०१५.

प्रति

- १) संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २) संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ३) संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ४) संचालक, ग्रंथालय संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ५) कुलसचिव, सर्व अकृषि विद्यापीठे.

विषय :- दि.२६ नोव्हेंबर हा दिवस " संविधान दिवस " साजरा करण्याबाबत.
संदर्भ :- सामान्य प्रशासन विभागाचा दि.२४.११.२००८ चा शासन निर्णय.

महोदय,

उपरोक्त विषयावरील श्री.इ.झेड.खोबरागडे, भा.प्र.से. (नि.) यांचे दि.१६.१०.२०१५ चे पत्र कृपया पहावे. (प्रत सोबत जोडली आहे.)

२. राज्यामध्ये संविधानाबाबत जनजागृती आणि सर्व जनतेला संविधानाची ओळख व्हावी या कृतीने दरवर्षी दि.२६ नोव्हेंबर हा दिवस " संविधान दिवस " म्हणून राज्यात सर्व शासकीय व निमशासकीय कार्यालये, जिल्हा परिषद तसेच राज्यातील सर्व प्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक शाळा व महाविद्यालयांमध्ये साजरा करण्याबाबत सामान्य प्रशासन विभागाच्या शासन निर्णय दि.२४.११.२००८ (प्रत सोबत जोडली आहे.) अन्वये सविस्तर सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. याबाबत श्री.खोबरागडे, यांनी त्यांचे दि.१६.१०.२०१५ च्या निवेदनामध्ये " संविधान दिवस " योग्यप्रकारे साजरा करण्याबाबत विनंती केली आहे. तरी सामान्य प्रशासन विभागाच्या शासन निर्णय दि.२४.११.२००८ मध्ये नमूद केल्यानुसार उच्च व तंत्र शिक्षण विभागांतर्गत सर्व शासकीय / निमशासकीय / अनुदानित / कायमविना अनुदानित महाविद्यालयांमध्ये / परिस्थानांमध्ये " संविधान दिवस " साजरा करण्यात यावा, ही विनंती.

सहस्र: वरील प्रमाणे

आपली विश्वासू,

का.रा.पिळणकर
७-११-१५

(का.रा.पिळणकर)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

DSW/BVD
14/11

2019/19/संविधान
26-10-15

Sanvidhan
FOUNDATION

Founder : E Z Khobragade, IAS(Retd)

Address : 402, Gini-Gaurav Hsg. Society,
C-9, Ambazari Hill Top, Ram Nagar,
Nagpur - 440 033(Maharashtra)
Email : ez_khobragade@rediffmail.com
Mobile : 09923756900

दिनांक : 16 ऑक्टोबर, 2015.

प्रति,

मान. नामदार श्री देवेन्द्रजी फडणविस
मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य
मंत्रालय, मुंबई.

15/6/26
26/10/2015

23 OCT 2015

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
कार्यालय 21/10/21
दिनांक 23/10/15
आवक क्र.

विषय : दिनांक 26 नोव्हेंबर देशभर साजरा होणार- मा.प्रधानमंत्री यांचा निर्णय...

आदरणीय महोदय,

याविषयी आम्ही आपणास 1 नोव्हेंबर, 2014 ला पत्र दिले होते. राज्य शासनाने दिनांक 24 नोव्हेंबर, 2008 ला संविधान दिवस साजरा करण्याचा निर्णय घेतला असला तरी हा दिवस योग्यप्रकारे व विविध कार्यक्रमासह साजरा केला जात नाही. फक्त कार्यालयात 'संविधान प्रास्ताविका' म्हटून जाते. संविधान जनजागृतीसाठी एवढे पुरेसे नाही. सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक 24 नोव्हेंबर, 2008 च्या शासन निर्णयाकडे मी आले लक्ष पुन्हा वेधू इच्छितो.

2. महोदय, माननीय प्रधानमंत्री नरेन्द्रजी मोदी यांनी मुंबई येथे दिनांक 11 ऑक्टोबर 2015 ला, इंदु मिल जागेवरील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे स्मारकाच्या भूमीपूजना नंतर जनतेला संबोधित केले तेव्हा घोषणा केली की, या वर्षापासून देशभर "26 नोव्हेंबर" ला संविधान दिवस साजरा केला जाईल, सर्व शाळा-महाविद्यालयात संविधानाच्या प्रास्ताविकेचे वाचन केले जाईल.

3. आपणास माहीतच आहे की, आम्ही सातत्याने यासाठी केंद्र शासनाकडे, प्रधानमंत्री कार्यालयाकडे पाठपुरावा करीत होतो. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे 125 व्या जयंती वर्षानिमित्ताने हा निर्णय मा. प्रधानमंत्री यांनी घेतला. आम्ही या निर्णयाचे स्वागत करून, मा. प्रधानमंत्री यांचे अभिनंदन करीत आहोत. आता देशभर हा संविधान जागृतीचा उपक्रम दिनांक 26 नोव्हेंबर पासून सुरू होईल.

4. मा.प्रधानमंत्री यांच्या या निर्णयाचे अनुषंगाने, आपणास आमची आग्रहाची विनंती आहे की, राज्यातील सर्व विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी, महापालिका आयुक्त, पोलीस आयुक्त, पोलीस अधिक्षक, मुख्य कार्यकारी अधिकारी तसेच विद्यापिठाचे कुलगुरू, शालेय शिक्षण विभाग, उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या सचिव व अधिकाऱ्यांना निर्देश देवून "26 नोव्हेंबर संविधान दिवस" योग्य प्रकारे व सांस्कृतिक कार्यक्रमासह साजरे करण्याचे कृपया निर्देश द्यावेत. शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक 24 नोव्हेंबर, 2008 व शालेय शिक्षण विभागाच्या दिनांक 4 फेब्रुवारी 2013 च्या निर्णयातील विविध कार्यक्रमाचे आयोजन ग्रामपंचायत पासून मंत्रालय स्तरावरील सर्व कार्यालयात केले जाईल, हयाची दक्षता सामान्य प्रशासन विभागाने घेणेबाबत कृपया निर्देश द्यावेत. महाराष्ट्रातील सर्व कार्यालयात संविधानाची प्रास्ताविका 26 नोव्हेंबर ला

निलमा
-Sf-
KRM
28-10-15

दर्शनी भागी लावली जाईल हयाची सुध्दा काळजी घेण्याची आवश्यकता आहे. सामान्य प्रशासन विभागाच्या याविषयीचा दिनांक 21 ऑक्टोबर, 1988 चा शासन निर्णय आहे.

5. महोदय पुनःश्च याविषयी वरीलप्रमाणे कार्यवाही होणेसाठी आपणास नम्र विनंती आहे. आपले प्रतिसादाच्या प्रतिक्षेत.

आदरसुर्वक !

दिनांक : 16 ऑक्टोबर, 2015
स्थळ : नागपूर.

आपला नम्र
इ.झेड.खोब्रागडे 16/10/15
भा.प्र.से(नि)

प्रत:

1. मा. नामदार श्री विनोद तावडे, मंत्री शालेय शिक्षण, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय मुंबई.
2. मा. नामदार श्री राजकुमार बडोले, मंत्री सामाजिक न्याय विभाग मंत्रालय, मुंबई.
3. मा. मुख्य सचिव महाराष्ट्र शासन मंत्रालय मुंबई-32.
4. मा.प्रधान सचिव(र व का) मंत्रालय मुंबई-32.
5. मा.प्रधान सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्रालय मुंबई-32.
6. मा.प्रधान सचिव शालेय शिक्षण विभाग मंत्रालय मुंबई-32.

भारतीय संविधानाबाबत जनजागृती आणि सर्व नागरिकांना संविधानाची ओळख व्हावी या करीता राज्यात दरवर्षी दिनांक २६ नोव्हेंबर हा दिवस "संविधान दिवस" म्हणून साजरा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक, जपुती २२०८/१३३८/प्र.क्र.१०९/०८/२९

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक : २४ नोव्हेंबर, २००८

प्रस्तावना :-

भारताचे एक सार्वभौम, समाजवादी, धर्मनिरपेक्ष लोकशाही गणराज्य घडविण्याचा व सर्व नागरिकांस सामाजिक, आर्थिक व राजनैतिक न्याय, विचार, अभिव्यक्ती, विश्वास, श्रद्धा व उपासना यांचे स्वातंत्र्य व समानता प्राप्त करून देण्याच्या अनुषंगाने दिनांक २६ नोव्हेंबर, १९४९ रोजी भारताची स्वतंत्र राज्य घटना अंगिकृत आणि अधिनियमित करून स्वतःप्रत अर्पण केलेली आहे. सदर राज्य घटना ही दिनांक २६ जानेवारी, १९५० पासून अंमलात आली तरी भारतीय संविधानाची माहिती अजूनही देशाच्या बहुतेक नागरिकांना तसेच संविधानानुसार काम करणाऱ्या सर्व यंत्रणेतील अधिकारी/कर्मचारी यांनाही नाही. त्यामुळे या संविधानाने शासकिय, न्यायीक इत्यादी सारख्या यंत्रणा निर्माण झाल्या त्या संविधानाची ओळख सर्वांना करून देण्याच्या अनुषंगाने राज्यात दरवर्षी दिनांक २६ नोव्हेंबर हा दिवस "संविधान दिवस" साजरा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधिन होता.

शासन निर्णय :-

याप्रकरणी शासनाने साकल्याने विचार करून राज्यामध्ये संविधानाबाबत जनजागृती व्हावी यादृष्टिने दरवर्षी दिनांक २६ नोव्हेंबर हा दिवस "संविधान दिवस" म्हणून राज्यात सर्व शासकीय व निमशासकीय कार्यालये, जिल्हापरिषदा, पंचायतसमित्या, महानगरपालिका, नगरपालिका ग्रामपंचायती, महाराष्ट्रातील सर्व प्राथमिक, माध्यमिक उच्च माध्यमिक शाळा व महाविद्यालयांमध्ये, पुढीलप्रमाणे साजरा करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

- १) राज्यात सर्व शासकीय व निमशासकीय कार्यालये, जिल्हापरिषदा, पंचायतसमित्या, महानगरपालिका, नगरपालिका ग्रामपंचायती, महाराष्ट्रातील सर्व प्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक शाळा व महाविद्यालयांमध्ये संविधानाच्या प्रास्ताविकेचे (Preamble) (परिशिष्ट-१ प्रमाणे) सामूहिक वाचन करण्यात यावे.
- २) संविधानाबाबत जनजागृती व्हावी म्हणून सर्व शाळा, महाविद्यालयांमार्फत त्या दिवशी "संविधान यात्रा" काढण्यात यावी व त्यामध्ये संविधानाची प्रास्ताविका, मूलभूत हक्क, कर्तव्ये व प्रस्तावना इत्यादी संविधानातील महत्वाची कलमे ठळकरित्या दिसतील असे बॅनर्स, पोस्टर्स व्हावेत.
- ३) याबाबत शाळा, महाविद्यालयांमध्ये निबंध/भितीपत्रके/सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात यावे.
- ४) शासकिय कार्यालये, स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत संविधानाबाबत जनजागृती करणारी व्याख्यान, कार्यक्रम आयोजित करण्यात यावेत इत्यादी.

शासन पुढे असेही आदेश देत आहे की, उपरोक्त कार्यक्रम साजरा करण्याकरीता येणारा खर्च संबंधीत प्रशासकिय विभागाने/कार्यालयाने हा त्यांच्या कार्यालयीन खर्चातून किंवा अशाच तऱ्हेच्या उद्दिष्टांसाठी असलेल्या तरतूदीतून भागवावा.

शासन पुढे असेही आदेश देत आहे की, प्रत्येक कार्यालय प्रमुखांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील कार्यालयात वरील प्रमाणे "संविधान दिवस" साजरा करण्याबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल राज्य शासनास दिनांक ५ डिसेंबर पर्यंत जिल्हाधिकार्यांना फॅक्ट सादर करावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

टी. एफ. धेंकेकरा

(टी.एफ.धेंकेकरा)

शासनाच्या प्रधान सचिव.

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई,
मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव/खाजगी सचिव,
मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव/खाजगी सचिव,
मा. सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/स्विय सहाय्यक
मा. मुख्य सचिव सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
मा. प्रबंधक, मुंबई उच्च न्यायालय, मुंबई/नागपूर व औरंगाबाद खंडपिठ.
सर्व मा. अपर मुख्य सचिव, /प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय मुंबई,
मा. कुलपती, राज्यातील सर्व विद्यापिठे.

प्रबंधक, लोकायुक्त व उपलोकायुक्त, महाराष्ट्र राज्य मुंबई.
सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
सचिव, राज्य माहिती आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सचिव, राज्य मानव अधिकार आयोग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
महालेखापाल-१, महाराष्ट्र, मुंबई
महालेखापाल-२ महाराष्ट्र, नागपूर.
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.

सर्व मंत्रालयीन विभागा (सदर शासन निर्णयाच्या प्रती आवश्यक कार्यवाहीस्तव आजच त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व विभाग प्रमुखांना फॅक्सद्वारे पाठवीण्याच्या विनंतीसह).

सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने,
महासंचालक माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई. (आवश्यक ती प्रसिध्दी देण्यासाठी)
सर्व विभागीय आयुक्त/सर्व जिल्हाधिकारी (सदर शासन निर्णयाच्या प्रती आवश्यक कार्यवाहीस्तव आजच त्यांच्या विभागातील/जिल्हातील सर्व कार्यालय प्रमुखांना फॅक्सद्वारे पाठवीण्याच्या विनंतीसह).

सर्व जिल्हापरिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
सर्व आयुक्त महानगर पालिका
विशेष आयुक्त, महाराष्ट्र सदन, कोर्पोरेट मार्ग, नवी दिल्ली.
सार्वजनिक बांधकाम विभाग, (प्रशा- ४) मंत्रालय मुंबई
निवड नस्ती.

परिशिष्ट-१
भारताचे संविधान

उद्देशिका

आम्ही, भारताचे लोक, भारताचे एक सार्वभौम
समाजवादी धर्मनिरपेक्ष लोकशाही गणराज्य घडविण्याचा

व त्याच्या सर्व नागरिकांस:

सामाजिक, आर्थिक व राजनैतिक न्याय;

विचार, अभिव्यक्ती, विश्वास, श्रद्धा

व उपासना यांचे स्वातंत्र्य;

दर्जाची व संधीची समानता;

निश्चितपणे प्राप्त करून देण्याचा

आणि त्या सर्वांमध्ये व्यक्तीची प्रतिष्ठा

व राष्ट्राची एकता आणि एकात्मता

यांचे आश्वासन देणारी बंधुता

प्रवर्धित करण्याचा संकल्पपूर्वक निर्धार करून;

आमच्या संविधानसभेत

आज दिनांक सव्वीस नोव्हेंबर, १९४९ रोजी

याद्वारे हे संविधान अंगीकृत आणि अधिनियमित

करून स्वतःप्रत अर्पण करित आहोत.
